

ПРИХРЕННИКОВ

Да разговаряш с Тихон Хреников е наистина удоволствие. Бедсата с главния секретар на Съюза на съветските композитори в един апартамент му в хотел „Дунав“ в Русе, където той заедно с Дмитрий Шостакович бе скъп гост на тазгодишните Мартенски музикални дни. Сърдечен и сладкодумен събеседник, Хреников успява да създаде веднага непринудена творческа атмосфера в разговора. За топлотата, сърдечността и непринудеността на тая атмосфера твърде много допринася и любезната домакиня — съпругата на Тихон Николаевич, Клара; тя усмихнато предлага чай, трябва непременно да опиташ „специалните московски бонбони“, вмъква в разговора остроумни реплики, бележки. Първият ми въпрос към изтъкнатия съветски композитор е свързан с пътищата и тенденциите в развитието на съвременната съветска музика.

— Както добре е известно на нашите български колеги за съветската музика основно е реалистичното направление в музикалното изкуство. Но в това реалистично направление могат да съществуват и съществуват много индивидуалности, различни художествени пощерици, които и създават творческото богатство на съветската музика. Щастие за съветската музика е, че отрядът на съветските композитори е толкова голям и разнообразен, това разнообразие на творчески индивидуалности обогатява жанрово и стилистически нашата музика.

Тематичното съдържание на съвременната съветска музика е също така извънредно разнообразно. Тук могат да се изроят например редица творби, свързани с класически литературни произведения. В последно време се създадоха много балети по класически сюжети. Но основната дейност на съветските композитори е свързана с темите на нашето съвремие, с актуалните теми на днешния ден.

В последно време бяха разработени много теми, свързани с революционната история на нашия народ, със забележителния път, който той измина след Великата октомврийска революция.

Сега всички стремежи на съветските композитори са свързани с това за предстоящия юбилей — великия юбилей в живота на нашата страна и на нашия народ — 50-годишнината на Октомври, да създадат такива произведения, които биха прозвучали достойно в празничните дни. И тук намираме голямо разнообразие на теми.

Известно е, че Д. Шостакович пише опера по „Тихият Дон“ на Шолохов, Арам Хачатурян работи над опера, посветена на дейността на 26-те бакински комисари. Редица творби на съветските композитори са свързани с революционната тематика, с революционните борби на нашия народ.

Аз искам да напиша за 50-годишнината — сега работя над това произведение — балет, който се нарича „Дванайсетте“ по едноименната поема на великия руски поет Ал. Блок. Това трябва да бъде го-

лям хореографичен спектакъл, посветен на Великата октомврийска революция.

Така че единната реалистична платформа, творческият метод на социалистическия реализъм, о които се придържат всички съветски композитори — съветските музиканти отхвърлят решително всички конструктивни методи за създаване на музика, които сега са популярни сред някои композитори на Запада — не само, че не са пречка, а тъкмо обратното — стимулират богатството на творческия индивидуалности, стилове, художествени пощерици в съветската музика.

— Какво бихте казали за съвременната масова песен, за някои проблеми, свързани с битването на жанра сега?

— Както е известно, масовата песен получи у нас много голямо развитие. Ние можем да се гордеем, че имаме забележителни майстори на песента, произведенията на които станаха широко популярни не само в СССР, но и отдалеча преминаха границите на родината, а някои от тях станаха достойни на милиони хора по цял свят. Мога да назова такава песен като „Хими на демократичната младеж“ на А. Новиков. Няма такава кътче на земята, където тя да не е известна и да не се пее. Постиженията на нашите композитори-песенници са общозвестни и ние се гордеем с тези постижения.

В последно време в нашия музикален живот започнаха да проникват някои влияния на западната песен, в която няма това оптимистично, бодро и революционно начало, което винаги е било много характерно за съветската песен. Появиха се песни, в които преобладават съзливият сантиментализъм и кръчмарската меланхолия. Тези песни започнаха да се пропандират доста у нас не от истински певци, притежаващи глас, а от така наречените „шепчатици“ — хора, които могат с микрофон не да пеят песни, а да ги напешават, да ги „изговарят“. Нашата музикална общественост се бори най-енергично с тези влияния. В подобни песни трудно може да се открие преди всичко каквото и да било индивидуално начало, те си приличат една на друга като две капки вода. Откъснати са от традициите на съветската песен, която винаги е била свързана с хубавото вокално изпълнение, дори когато не се изпълнява от професионални певци. Този маниер на изпълнение навява определено емоционално настроение и съдържание — тъга, меланхолия, безпросветност. Съветските композитори продължават традициите на съветската масова песен и нашата музикална общественост енергично защитава тези традиции на истинската съветска песен. Напоследък у нас се появиха редица нови песни, които в основата си носят забележителните традиции на съветската песен и аз съм убеден, че и бъдещото развитие на жанра ще се движи в това главно творческо направление. Разбира се, жанрът „масова песен“ търпи еволюционно развитие — обогатява

се, разширява се, става взаимопревливане между различните песенни видове.

— Кажете, моля Ви, нещо за начина, по който се осъществява музикално-естетическото възпитание на трудещите се и младежта в СССР, за някои форми, с които се популяризира музиката, за мястото на музиката във формиране духовния облик на строителя на комунизма.

— Като се започне от училищата скамейка, където децата се възпитават в любов към музикалното изкуство от най-първите години на приобщаването им с духовния живот, и по-нататък, когато вече пораснат, се използват много форми, които помагат музиката да стане близка и скъпа на съветските хора.

В училищата се провежда огромна работа по музикалното възпитание. Изключително голяма е ролята на музикалната самодейност в това отношение. В страната съществуват голям брой самодейни колективи, където всеки човек може да се приобщи към музикалното изкуство, да развива и усъвършенствава своите способности под вешо професионално ръководство.

В последните години у нас се разви много мрежата на народните университети, в които музикалните факултети заемат важно място.

Аз самият съм ректор на такъв народен университет в Дворец на културата в завода „Ляхачов“ Трябва да кажа, че музикалните факултети са едни от най-популярните в тези народни университети.

Голямо участие в музикалните факултети вземат съветските музиканти. Много, може да се каже всички композитори, се свързват със слушателите на тези факултети, доказват им произведенията си, разказват им за музиката. Голямо значение в работата на музикалните факултети има дейността на нашите музиковеци. Техните лекции, лекционната пропаганда е основна на тези музикални факултети.

За музикалното възпитание на трудещите се и младежта голямо значение имат огромното количество концерти, шеленасочена, планова концертна дейност, която се развива във всички съветски градове и села, дейността на местните филхармонии. Мощно средство за музикално-възпитателната работа са съответните музикални предавания на радиото и телевизията.

Ето в най-общи черти мрежата от форми, които използваме за музикално-възпитателна работа. Съюзът на съветските композитори наблюдава отблизо и оказва влияние върху всички тези форми. Във всеки случай няма нито един съветски композитор или музиковец, който да не взема едно или друго участие в музикалното възпитание на широките кръгове на нашия народ.

По-нататък разговорът ни се пренася върху Мартенските музикални дни в Русе, който липсва на място не ми позволява да предам.

Д. ГРЪНЧАРОВ